

Muzaffer Sarısözen (1899-1963)

1899 yılında Sivas'ta Cami-i Kebir Mahallesi'nde doğmuştur. Asıl ismi Muzaffereddin Mazhar olan Muzaffer Sarısözen'in, babası Şeyh Hüseyin Hüsni Efendi ve annesi Zeliha Hanım'dır. Sarısözen, Sivas'ın idari, toplumsal, dini, kültürel ve iktisadi yaşamında iz bırakan şehrin eski ayan ailelerinden Sarıhatıpzâdeler (Saçlı Efendiler)'dendir. Aile, Horasan'dan, önce Sivas'ın Çelebiler (Çelebideresi) Köyü'ne ardından da Sivas'a yerleşmiştir. Yüksek bir tarih, bilim ve kültür şuuruна sahip bir ailede doğan Muzaffer Sarısözen, küçük yaşlarından beri Klasik Türk Musikisi ve Halk Musikisi ile yetiştiğinden ilk müzik kültürünü ve terbiyesini de ailesinden almıştır. Nitekim ut, keman, tambur ve bağlama gibi değişik enstrümanları da yaşadığı konakta tanımış ve nota eğitimi de alarak ilk eserlerini bağlama ve utla icra etmiştir.

Birçok bürokrat, din adamı ve âlim yetiştiren Sarıhatıpzâdeler'in Türk Kurtuluş Savaşı'nda milli direnişin başta Sivas olmak üzere doğu vilayetlerindeki örgütlenmesinde ve Sivas Kongresi'nin düzenlenmesinde büyük destekleri olmuştur. Hatta Osmanlı'nın son, Cumhuriyet'in ilk müftüsü olarak bilinen Abdurrauf (Sarısözen) Efendi, Muzaffer Sarısözen'in amcası olup 1919'da hem Sivas Müftülüğü hem de Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin başkanlığı görevlerinde bulunmuştur. Bu yüzden, Abdurrauf Efendi, güvenli bir mekân olduğundan Cami-i Kebiri, **Mustafa Kemal Paşa** öncülüğünde toplanan **Temsil Heyeti** görüşmelerine açmış ve vaazlarında da Sivas hakkında millî mücadele ruhunu uyandırmıştır. Ayrıca, 1950'de Tokat Valisi olan Abdülkadir Sarısözen de Muzaffer Sarısözen'in ağabeyi olup 17 yaşında Filistin Cephesi'nde savaşmış, Sivas'ta çıkarılan **İrade-i Milliye gazetesinde** Matbaa Müdürlüğü yapmış ve **Sivas Kongresi** Kâtibi olarak tamimleri halka duyurmuş bir vatanperverdir. Tıpkı ağabeyi gibi Muzaffer Sarısözen de Birinci Dünya Savaşı yıllarında henüz Sivas Lisesi'nde öğrenciyken yaşını büyüterek Çanakkale Cephesi'ne gitmiştir.

Cumhuriyet'in ilk yıllarında ilkokul öğretmenliği yapan Sarısözen'deki musiki yeteneği ve birikimi ilk kez 31 Temmuz 1926 ve 20 Eylül 1926 tarihleri arasında Darülelhan'ın (1927 itibarıyla İstanbul Belediye Konservatuarı) Sivas derleme gezisi esnasında derleme heyeti başkanı Yusuf Ziya Demircioğlu tarafından keşfedilmiştir. Sarısözen, derleme gezisi esnasında hem heyete yardımcı olmuş hem de bazı anonim eserlere kaynaklık etmiştir. Demircioğlu'nun daveti, Sivas Valisi Hilmi Bey'in desteği ve Maarif Vekâleti'nin onayı ile Muzaffer Sarısözen ve arkadaşı Hüseyin Kaya 31 Ağustos 1927 tarihinde Ekrem Besim Tektaş'ın öğrencisi olarak İstanbul Belediye Konservatuarı Keman Bölümüne girmiş ve 14 Mart 1929'da buradan mezun olmuştur.

Nitekim günümüz Türk müzikolojisinin ve milli musiki belleğinin temellerini atan Müzikolog Rauf Yekta Bey'in 1898'den beri çeşitli makaleleri ve tavsiyeleri ile başlatılan bu derlemeler 1926'dan 1929'a dek sürmüş ve 800 ila 1000 arasında halk musikisi doğrudan notaya alınarak ya da fonografla kaydedilmiştir. Derlenen halk musikisi eserleri ilk kez 1927 yılında Sadi Yaver Ataman ile Tanburacı Osman Pehlivan tarafından İstanbul Radyosu'nda yayınlanmıştır. Ayrıca, Milli bilincin siyasî, iktisadî ve toplumsal yaşamda artmasına paralel olarak folklorla dair ilk çalışmalar 1912 yılında Balkan Savaşları ile başlamıştır. O dönemlerde Rauf Yekta Bey, Ziya Gökalp, Selim Sırrı Tarcan, Mehmet Fuat Köprülü ve Rıza Tevfik Bölükbaşı'nın fikirleri 1930'larda Atatürk'ün kültür ve sanat neferleri olarak Ahmet Kutsi Tecer, Halil Bedii Yönetken ve Nedim Tör'ün düşün dünyasına katkı sunmuştur. Halkbilimcilerin ve müzikologların yanı sıra, Türkiye Cumhuriyeti'nin temelini kültür olduğunu düşünen Atatürk, milli kültüre dair eserlerin belgelenmesi ve yayılması amacıyla 1920'de **Maarif Vekâleti**ne bağlı Hars Dairesi'nin, 1927'de Türk Halk Bilgisi Derneği'nin, 1934 yılında da Ankara Musiki Muallim Mektebi'nin açılmasında büyük rol oynamıştır. Nitekim 1930'larda dilde sadeleşmeye paralel olarak kozmopolit ve çok kültürlü Şark Musikisi yerine 1934 yılında gerçekleştirilen Musiki Reformu'yla ulusun öz duygularını yansıtan halk musikisinin derlenmesi ve Garp musikisi teknikleriyle icra edilmesi teşvik edilmiştir. Bu

bağlamda da Maarif Vekâletine bağlı **Musiki Muallim Mektebi, Riyaset-i Cumhuri Filarmonik Orkestrası** ve Temsil Şubesi'nden müteşekkil Milli Musiki ve Temsil Akademisi kurulmuştur.

Nitekim 1930'larda çağdaş uygarlıklar düzeyine erişme ve rejimin ilkeleri doğrultusunda yeni Türk yurttaşı yaratma hedefinde olan Türkiye için 1930'larda Atatürk'ün eğitim, kültür ve sanat alanındaki devrimleri, 20. yüzyıl başlarında yaşanan 11 yıllık savaş sürecinde, salgınların, ölümlerin ve felaketlerin neden olduğu travmaları aşmanın bir yoludur. Diğer taraftan ise iç siyasette, 1929 Ekonomik Buhranı yüzünden bilhassa Türkiye kırsalında yarım kalan sosyo-ekonomik dönüşümün kültür politikaları üzerinden sağlanmasının sonucudur. Ancak, dış politika açısından ise Türk Kurtuluş Savaşı'nda (1911-1922) emperyalizme karşı verilen askerî mücadele ve **Lozan Barış Antlaşması** ile verilen diplomatik mücadeleden sonra 1930'larda Atatürk'ün kültür, sanat ve eğitim politikaları emperyalizme karşı entelektüel bir mücadelenin de bir parçasıdır. Bir modernleşme (batılılaşma) projesi olarak milli bir kültür ve milli bir sanat inşa edip bunu halka tanıtmaya amacında olan **Cumhuriyet Halk Fırkası**'nın kültür politikalarındaki en önemli ilke ise halkçılıktır. Hem Atatürk'ün milli kültür politikaları hem de Rauf Bey'in fikirleri doğrultusunda Türk Halk Musikisi eserlerinin düzenli ve geniş çapta derlenmesini, notaya alınmasını, sınıflandırılmasını, öğretilip Ankara Radyosu'ndan tüm ulusa duyurulmasını sağlayan Muzaffer Sarısözen olmuştur.

Muzaffer Sarısözen'in İstanbul Belediye Konservatuarı'nda bir konferansta tanıştığı Ahmet Kutsi Tecer, Sorbonne Üniversitesi'ndeki eğitiminden sonra yurda dönmüş ve Muzaffer Sarısözen'in Müzik Öğretmenliği yaptığı Sivas Lisesi'ne Eylül 1930'da Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni olarak atanmıştır. A. Kutsi Tecer'in M. Sarısözen ile dostlukları ise 1931 yılında Sivas'ın Kangal ilçesinde musiki ve halkoyunları üzerine gerçekleştirdikleri bir inceleme gezisinde başlamıştır. Bir gezi esnasında Muzaffer Sarısözen'in bazı akrabalarının yaşadığı Sivas'ın Çelebiler Köyü, Ahmet Kutsi Tecer'in memleketi olan Erzincan'ın Kemaliye (Eğin) ilçesine bağlı Apçağa Köyünü andırıldığından bu köy, Tecer'in Orada Bir Köy Var Uzakta adlı şiirine ilham kaynağı olmuştur. Ömrü boyunca Türk Milleti'nin sesini dinlediğini ve ömrü boyunca yine onun sesini dinleteceğini ifade eden A. Kutsi Tecer'in 1932 yılında Sivas Maarif Müdürlüğü'ne getirilmesiyle Türk Halk Musikisinin ve Türk Folklorunun önü açılmıştır. Bu bağlamda Tecer ve Sarısözen, Süleyman Sami Kepenek'in Sivas Valisi ve Hikmet Işık'ın Sivas Belediye Başkanı olduğu dönemde yine bir ilke imza atarak Halk Şairlerini Koruma Derneğini kurmuşlardır. Derneğin başkanlığını Hikmet Işık, sekreterliğini M. Sarısözen üstlenirken, İhsan Budak ve Ahmet Kutsi Tecer ise tertip komitesinde bulunmuştur. Dernek, 5-8 Kasım 1931 tarihleri arasında ilk kez Halk Şairleri Bayramı'nı (Sivas Âşıklar Bayramı) düzenlemişlerdir. Atatürk'ün sevdiği türkülerden biri olan "Zeynep Bu Güzellik Var mı Soyunda" adlı eser de Sivas'ın Kangal İlçesine bağlı Soğukpınar (Mamaş) Köyünden kutlamalara davet edilen Âşık Süleyman'dan derlenmiştir. Bunun üzerine **T.C Devlet Demiryolları** Sivas'a yarı fiyatına seferler düzenlemiştir. Bu bayram, aralarında Âşık Veysel'in (Şatıroğlu) de bulunduğu 15 aşığın tanınmasını ve kendilerinin saz şairliği belgesiyle benliklerini kazanmalarını sağlamış ve toplum nezdinde saygınlıklarını arttırmıştır. Ayrıca, Muzaffer Sarısözen, 1933 yılında Sivas Lisesi'nde müdür muavini olduğu bir dönemde arkadaşı Hüseyin Kaya ile resmi musiki politikaları bağlamında Sivas'ta musiki ıslahatını yapmak ve Batı Musikisini yaygınlaştırmak için Sivas'ın ilk Musiki Mektebini kurmuşlardır. Okulun ilk yıl 15-20 kadar öğrencisi olsa da ikinci yıl öğrenci olmadığından kapanmıştır.

Hem Sivas Âşıklar Bayramı hem de ildeki musiki çalışmaları yereli aşarak ulusal düzeyde bir farkındalık yaratmıştır. Hatta o dönemlerde güzel sanatların milli bir ruh taşıması gerektiğini düşünen Saffet Arıkan'ın Maarif Vekili olduğu bir dönemde Maarif Vekâleti'nin Anadolu Kültürlerini Araştırma Projesi kapsamındaki incelemeleri 17 Ağustos 1937 tarihinde Sivas'tan başlamıştır. Halil Bedii Yönetken, Ulvi Cemal Erkin, Hasan Ferit Alnar, Necil Kasım Akses ve Teknisyen Arif Etikan'ın bulunduğu heyet hem akümülatör hem de elektrikle çalışan ve diktafon adı verilen Alman malı

saja markalı bir ses kaydedicisi ile ilk resmî türkü derlemeleri yapmıştır. Yüksek Öğretim Genel Müdürü ve Güzel Sanatlar Müdürü olarak görev yapan Cevat Dursunoğlu'nun önerisiyle bu derleme grubuna, Sivas mahalli ağzını iyi bilen Muzaffer Sarısözen de dâhil edilmiştir. Ulaşım ve iletişim alt yapısının çok sınırlı olduğu bir dönemdeki bu gezilerde, Sarısözen halkla samimi iletişim kurabilen onlarda güven hissi yaratan mütevazı bir halk çocuğu olduğu kadar iş ve sanat yaşamında oldukça mükemmelliyetçi, idealist ve disiplinli bir kişiliğe de sahiptir.

Ancak 1930'larda Türkiye'nin kültür ve sanat politikaları Tek Parti'nin modernleşme misyonu çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Öz kültür olan halk musikisinin melodilerinin batılı tekniklerle işlenip ortak milli bilinç ve çok sesli bir musiki olarak geliştirilmesi ve ulusal ve uluslararası alanda tanıtılması hedeflenmiştir. Bu bağlamda, 1930'larda bazı müzikolog ve aydınlardan oluşturulan "Türk Musikisi Islah Komisyonu" tarafından gerçekleştirilen çalışmalarda Alman Müzikolog Paul Hindemith'in milli musikinin önemine dair tavsiyeleri olmuştur. Benzer şekilde, Halkevlerinin davetlisi olarak Türkiye'ye gelen ve Türk folklorunu dünyaya tanıtan Macar Besteci ve Halk Bilimci Béla Bartók'un halk musikisi eserlerinin derlenme teknikleri ve folklorun temel ilkelerine dair Ankara'daki konferanslarında yaptığı öneriler doğrultusunda Ankara Devlet Konservatuvarı bünyesinde Folklor Arşivi Şefliği kurulmuştur. Bu kurum, 1982'den itibaren Hacettepe Üniversitesi bünyesine dâhil edilmiştir.

Bu kurumun gelişmesine en büyük hizmet edecek olan Muzaffer Sarısözen, bürokrat ve sanatsever olan ağabeyi Abdülkadir Sarısözen, bürokrat, milletvekili ve kültür-sanat adamı Ahmet Kutsi Tecer'in tavsiyeleri sayesinde Ankara'da dönemin siyasetçileri ve devlet adamları tarafından daha çok tanınmıştır. Nitekim 1934 yılında Maarif Vekâleti Yüksek Tedrisat Şube Müdürlüğü'nün ardından 1939'dan itibaren Seyhan (Adana) mebusu Ahmet Kutsi Tecer'in teklifiyle 1 Ekim 1938 yılında Ankara Musiki Muallim Mektebinden sağlanan Şan Öğretmenliği kadrosuyla Ankara Devlet Konservatuvarı Folklor Arşivi Şefliğine getirilmiştir. 8.960 türkü ve uzun hava ile 1000 kadar oyun havasının derlendiği 1937-1953 yılları arasındaki on dokuz derleme gezisindeki amaç ise Türk Halk Musikisi eserlerini tespit etmek, onları derleyip notaya almak ve Ankara Radyosu'nda kurucusu olduğu Yurttan Sesler Korosu aracılığıyla Türk Ulus'una duyurmaktır. Türk kültürünü ve Türk Musikisini halkın ruhuna işlemek ve kalplerine yerleştirmek misyonuna sahip olan Ankara, İstanbul ve İzmir'de bulunan devlet radyoları ulusal bir müzik beğenisinin ve estetiğinin yanı sıra kamusal bir eğitim misyonu da üstlenmiştir. Bu bağlamda Yurttan Sesler radyo-halk ilişkisini kurmuştur. Ayrıca, Sarısözen 1955 yılında İstanbul Zeytinburnu'nda Altay Türkeri'nden de 40 adet derleme çalışmaları yapmıştır. Derlemelerinin yanı sıra konservatuarda bulunan kompozisyon bölümü öğrencilerine Musiki Folkloru, Halk Musikisi Tarihi ve Milli Oyunlar üzerine dersler de vermiştir. Bu yüzden bir ideolog, halk bilimci, usta öğretici ve dava adamı olarak yirmi bir yıl görev yaptığı Ankara Radyosu'nda "hoca" olarak adlandırılmıştır. Tüm türkülerin o günün şartlarında bal mumu plaklara kaydedilmiş olması nedeniyle bugün dinlenmesi zor olduğundan Sarısözen'in vefatından sonra arşiv ilgisizliğe terk edilse de milli kültür belleği olduğu düşünülerek çok iyi korunmuştur. 1970'lerde arşivin muhafazasında Müzikbilimci akademisyen Gültekin Oransay ve Ankara Radyosu Müdürü Erkan Sürmen'in büyük katkıları olmuştur.

Muzaffer Sarısözen, Halk Oyunlarının ve Halk Musikisinin, millî kültürün sarsılmaz bir temel taşı ve asırlardır Türk Ulusunun en asil heyecan kaynağı olduğunu, tarih boyunca Türk Ulusunu etrafında toplayarak gönülden gönüle sihirli bağlar ördüğünü ifade etmiştir. Türkiye Cumhuriyeti'nin temelini kültür olduğunu vurgulayan Atatürk de Türk Milleti'nin kültürünün sazın bağrında dile geldiğini belirtmiştir. Benzer şekilde, milli tesanütü bağlamanın telleri arasında gören Sarısözen, ülkenin muhtelif yörelerinde yaşayan insanların birbirilerinin türkülerini tanıma ve ortak bir ulus tahayyülünü ve bilincini kuvvetlendirmek amacıyla Ankara Radyosu'nda Necil Kasım Akses'in önerisiyle ilk olarak "Bir Halk Türküsü Öğreniyoruz" adlı programı sunmuştur. Böylece Türk Halk Musikisinin hem benimsenmesini hem de

yurt sathında ortak bir duygudaşlığın sağlanmasını hedeflemiştir. Gerek Halk Musikisi programlarını sunan Sadi Yaver Ataman'ın 1940'ta İkinci Dünya Savaşı koşullarında ikinci kez askere alınması ve gerekse "Bir Halk Türküsü Öğreniyoruz" adlı programdan hareketle 1946 yılında Ankara Radyosu'nda başta Vedat Nedim Tör ve Mesut Cemil'in teşvikleriyle Muzaffer Sarısözen, Yurttan Sesler Topluluğunu kurmuştur. Bu sayede, Türk Halk Musikisinin temellerini atmış ve türküler ilk kez Türk Sanat Musikisinden ayrı bir programda ve koroda icra edilmeye başlamıştır. Benzer şekilde Yurttan Sesler formatında programlar Yurdun Sesi adıyla 1953 yılında İzmir Radyosunda, 1954 yılında ise İstanbul Radyosu'nda Muzaffer Sarısözen tarafından kurulmuştur.

Sarısözen'in notaya aldığı 1500 kadar türkü de Yurttan Sesler'in temelini oluşturmuştur. Hatta koro halinde halk musiki icrasını ve farklı çalgıları bir araya getirerek toplu saz geleneğini de ilk kez Muzaffer Sarısözen başlatmıştır. Bu noktada milli sazların çalınmasına da çok önem vermiştir. Yurttan Sesler'in çekirdek kadrosu Turhan Karabulut, Nurettin Çamlıdağ, Ali Can, Sebahat Tarabuş, Neriman Altındağ, Muzaffer Akgün, Sarı Recep ve Avni Özbenli'dir. Bu kadroya ek olarak açılan ve titizlikle yapılan imtihanlar sonrası Nezahat Bayram, Saniye Can, Ahmet Sezgin, Kemal Karasüleymanoğlu ve Mustafa Geceyatmaz'dan müteşekkil otuz kişi dâhil edilmiştir. Türküleri hem seven hem derleyen hem de söyleyen Sarısözen halk ezgilerini otantikliğe verdiği önem gereği aslına uygun olarak öğretmiştir. Ancak, ilk zamanlarda bu sanatçılar eserleri otantiklik yerine alaturka okuduklarından radyoda mahalli sanatçılara da yer verilmiştir. Merkezi devlet anlayışıyla, Yurttan Sesler yerelden derlenen türkülerini radyo aracılığıyla hem tüm ulusa mal ederek milli bir halk musikisi estetiği inşa etmiş hem de yerelin halk musikisini etnik müziklerden ziyade yöreler (mekânlar) üzerinden tanımlayıp görünür kılmıştır. Benzer şekilde, 1940'larda farklı yörelere ait oyunların ve türkülerin milli bir çerçevede sunulmasında halkevlerinin de önemli bir payı olmuştur. Bilhassa, halkevlerinin köycülük kolları Türk kültürünün en saf formları olduğunu düşündükleri köyleri hem çeşitli yazınlarında övmüşler hem de bu köylerden bazı dil bilimsel veriler ve folklorik eserler derlemişlerdir.

Sarısözen Türk Halk Musikisini hem Yurttan Sesler ile Ankara Radyosu'ndan yurtiçinde hem de uluslararası raks müsabakalarıyla yurtdışında tanıtmayı misyon edinmiştir. Nitekim Türk Folklorunun Dünya folkloru nezdinde orijinallik, klasiklik ve cazibe bakımından önemli bir mevki elde etmesinde emeği büyüktür. Bu bağlamda Sarısözen, halk musikisini bir define gibi gün ışığına çıkartmış ve Yurttan Sesler, Anadolu'nun sözlü halk kültürünün tanıtılmasında bir vitrin olmuştur. Örneğin, merkezi Londra'da bulunan Milletlerarası Halk Musikisi ve Oyunları Derneği'nin otuz ülkenin katılımıyla 7-11 Eylül 1949 tarihleri arasında düzenlediği Venedik Festivali için Muzaffer Sarısözen'in çalıştırdığı Türk Halk Oyunları ekibi Türkiye Cumhuriyeti'ni temsilen İtalya'ya gitmiştir. Erzurum Bar Ekibinin katıldığı programda Ege Zeybekleri, Orta Anadolu Halayları ve kaşık havaları, Doğu Anadolu Barları ve Karadeniz Horonları sunulmuştur. 1949'da Venedik ve ardından Napoli'de çeşitli başarılarla imza atmışlardır. İtalya'da Büyükelçimiz Hulusi Tamer tarafından ilgi ve alakayla misafir edilen heyet yurda döndüğünde de Cumhuriyet Halk Partili yetkililer tarafından karşılandıktan sonra hep birlikte Etnografya müzesinde Atatürk'ün aziz kabri ziyaret edilmiştir. Hatta 1950 yılında Erzurum Bar Ekibi ile Madrid'de 68.000 kişinin önünde, Fransa'nın Biarritz ve İspanya'nın San Sebastian şehirlerindeki beş yarışmada ekip birinciliği kazanılmıştır. Ayrıca resmi düzeyde Ankara'da bulunan yabancı büyükelçiliklerin programlarına ve yabancı davetlilerin de katıldığı basın balolarına Yurttan Sesler özel olarak davet edilmiştir.

Sarısözen emeklerinin yanı sıra düşüncelerini ve kültür-sanat birikimini gelecek nesillere aktarmak adına idealist ve eğitimci kişiliğiyle bazı yayınlar da yapmıştır. 1932 yılında Ahmet Kutsi Tecer'in hazırladığı *Sivas Halk Şairleri Bayramı* isimli büyük boy broşürde Sivas Halayları üzerine kaleme aldığı makale, Düz Halay-Ağırlama Notası ve halay konusunda ilk bilimsel inceleme yazısıdır. Ayrıca, 1935 yılında *Seçme Halaylar* isimli 25 sayfalık kitabı da

bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, Sarısözen'in kaleme aldığı *Seçme Köy Türküleri*, *Yurttan Sesler* ve *Türk Halk Musikisi Usulleri* adlı üç kitabı ile Ülkü, Çorumlu, Duygu ve Düşünce, Köy Postası ve Güzel Sanatlar Dergisi gibi çeşitli dergilerde ve halkevlerinin neşriyatlarında makaleleri mevcuttur. İlk olarak, *Seçme Köy Türküleri* adlı eser, çeşitli yörelerden 38 köy türküsünün ilk notalı solfej kitabı olup eser, köy enstitülü öğrencilere faydalı olması amacıyla yazılmıştır. 1952 yılında yayımlanan *Yurttan Sesler* adlı eserde ilkokuldan liselere kadar tüm sınıfların müzik seviyeleri dikkate alınarak Türk Halk Musikisi ve Folkloru hakkında bilgiler verilmiştir. Son olarak da *Türk Halk Musikisi Usulleri* adlı eser, türküye övgü önsözü ile başlayıp türkülerin tüm tabii ve toplumsal olayları içeren sevinç, keder, özlem ve ölüm gibi psikolojik konuları en ince örnekleriyle sunan halk musikisi eserleri olduğunu belirtmektedir.

Muzaffer Sarısözen günümüzde TRT Radyolarından dinlediğimiz binlerce türkünün derlenmesinde büyük emeği geçmiş her bir yörenin halk musikisinin Folklor Arşivine girmesinde ve radyodan duyurulmasında katkıları olmuş büyük bir kültür ve sanat adamıdır. Çanakkale Cephesinde bizzat bulunan Sarısözen yıllar sonra bu cephede en çok şehit veren illerimizden Kastamonu'dan Çanakkale Türküsünü Tokat'tan ise On Beşliler Ağıtını derlemiştir. Memleketin şarkını garbına, şimalini cenubuna gönül bağıyla bağlayan türkülerden, ulusun bağrında ortak bir vatan yaratan Muzaffer Sarısözen 4 Ocak 1963 tarihinde vefat etmiştir. Binlerce türkünün derlenmesinde, notaya alınmasında ve Yurttan Sesler aracılığıyla devlet radyolarından Türk Ulusuna duyurulmasında büyük emekleri olan Atatürk'ün gösterdiği kültür ve sanat yolunda hizmet etmiş büyük bir kültür neferidir. Muzaffer Sarısözen, vefatından evvel Ankara Radyosu Yurttan Sesler Topluluğu ses sanatçılarından Turhan Karabulut'tan "Ezim Ezim Eziliyor Yüreğim" adlı Halil Söyler (Zaralı Halil)'den derlenen Sivas Zara türküsünü radyoda okumasını istemiş ancak bu eseri dinlemeye ömrü vefa etmemiştir.

Okan CEYLAN

KAYNAKÇA

ALPYILDIZ, Eray. "Yerelden Ulusala Taşınan Müzik Belleği ve Yurttan Sesler," **Milli Folklor**, S 96, 2021, s. 84-93.

ALTINAY, Reyhan. **Muzaffer Sarısözen'in Hayatı ve Türk Halk Müziğine Katkıları**, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, 1993.

AYDIN, Muhammet. **Sivas'ta Ayan Aileleri (1740-1850)**, Sivas Belediyesi, Sivas, 2015.

BORATAV, Pertev. N. "Halkevlerinin Folklor Çalışmaları," **Ülkü** Sayı 73, Ankara, 1939, s. 36-44.

ÇELİK, Recep. "Sivas Müftüsü Abdurrauf Efendi," **Kültür Tarihinde Sivaslı Bir Aile: Sarıhatipzadeler**, Buruciye Yayınları, Sivas, 2011, s. 355-368.

DEMİRCİ Sevtap **Belgelerle Lozan: Taktik-Stratejik-Diplomatik Mücadele 1922-1923**, Alfa Yayıncılık, İstanbul, 2015.

DENİZ, Ünsal. "Rauf Yekta Bey'in Türk Halk Müziği Hakkındaki Görüşleri," **The Journal of Academic Social Science Studies**, S. 71, 2018, s. 249-276.

ELÇİ, Armağan. **Muzaffer Sarısözen (Hayatı, Eserleri ve Çalışmaları)**, T.C Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1997.

ERSOY, İlhan. "Türk Halk Müziğinin Yeniden Üretimi/İnşası: Ulusal Kaynaştırma Projesi olarak Yurttan Sesler Topluluğu, Cilt 11, S 2, 2014, **International Journal of Human Science**, s. 931-947.

ESEN Said, Mekki. "Memleket Musikişinaslarının Geçirdiği Çetin İmtihanda," **Cumhuriyet**, 16 Kasım 1940.

GÖKALP, Ziya. **Türkçülüğün Esasları**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2019.

GÜLTEKİN, Azime Sinem. **Ahmet Kutsi Tecer'in Hayatı, Sanatı ve Eserleri**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2020.

GÜNAYDIN, Ahmet Necip. "Sivas Kongresi ve 108 Gün," **Türk Yurdu**, Sayı 321, 2014.

"Hayat Defterinden Yapraklar," **Akis Dergisi**, 12 Ocak 1963.

KARAÖMERLİOĞLU, M. Asım. **Orada Bir Köy Var Uzakta**, İletişim Yayınları, İstanbul, 2006.

KAYA, Doğan. "Zeynep Türküsü Üzerine Bazı Mülahazalar," **Milli Folklor**, Sayı 95, 2012, s. 299-306.

KÖKSAL, Duygu. "Art and Power in Turkey: Culture, Nationalism and Aesthetics During the Single Party Era" **New Perspectives on Turkey**, S. 31, 2004, s. 91-116.

L.V. "On Yıl Musikimiz" **Altıok**, Sayı 3, Edirne, 1936, s. 24.

"Milli Oyunlar Ekibimiz İtalya'ya Gidiyor," **Ulus**, 26 Ağustos 1949.

"Milli Oyunlar Ekibimiz Geldi," **Ulus**, 1 Ekim 1949.

Muzaffer Sarısözen Belgeseli 1/4, 30 Nisan 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=1Owap3tQCO0> (Erişim Tarihi: 10.4.2021).

Muzaffer Sarısözen Belgeseli 2/4, 30 Nisan 2017, https://www.youtube.com/watch?v=ka_AnV2dFOI (Erişim Tarihi: 10.4.2021).

Muzaffer Sarısözen Belgeseli 3/4, 30 Nisan 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=ONfeSzgV4iA> (Erişim Tarihi: 10.4.2021).

Muzaffer Sarısözen Belgeseli 4/4, 30 Nisan 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=-rtZVxTp-E0&t=1566s> (Erişim Tarihi: 10.04.2021)

Muzaffer Sarısözen-Türkülere Adanmış Bir Ömür 8 Kasım 2017, <https://www.dailymotion.com/video/x51i0cm> (Erişim Tarihi: 10.4.2021).

NASRATTINOĞLU, İrfan Ünver. Atatürk ve Türk Folkloru," **I. Uluslararası Atatürk ve Türk Halk Kültürü Sempozyum Bildirileri**, Ankara, 2001.

OY, Aydın. "Halkiyat," **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, Cilt 15, 1997, s. 367-369.

ÖZCAN, Nuri. "Rauf Yekta Bey," **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, Cilt 34, 2007, s. 468-470.

ÖZDEMİR, Kadirhan. "Muzaffer Sarısözen Türk Halk Müziği ve Oyunları Hakkında Yazılar-Röportajlar, Anılar, Ardından Yazılanlar, Belgeler, Notalar," (Kitap Kritiği), **Milli Folklor**, Sayı 121, 2019. s. 177-179.

ÖZTÜRKMEN, Arzu. **Türkiye'de Folklor ve Milliyetçilik**, İletişim Yayınları, İstanbul, 2006.

"Radyo," **Akis Dergisi**, 12 Ocak 1963.

Resmî Gazete 4 Temmuz 1934.

SAGLAM, Atilla. "Sanatçı Müzik Öğretmeni Halil Bedii Yönetken 'in Yaşamı Tüm Müzik Öğretmenlerine Bıraktığı Gerçek Bir Hazinedir," **Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Cilt 14, S. 1, 2001, s. 29-42.

"Sarisözen Ne Diyor? Halk Türküleri ve Milli Sazlarımız," **Ulus**, 5 Aralık 1946.

SARISÖZEN, Muzaffer. **Seçme Köy Türküleri**, Koşkun Matbaası, İstanbul, 1941.

SARISÖZEN, Muzaffer. **Yurttan Sesler**, Akın Matbaası, Ankara, 1952.

SARISÖZEN, Muzaffer. **Türk Halk Musikisi Usulleri**, Resimli Posta Matbaası, Ankara, 1962

SARISÖZEN, Muzaffer. "Viçenza ve Brescia (Breşya)'da Milli Oyunlarımız Çok Rağbet Gördü," **Ulus**, 1 Eylül 1949.

"Selim Sırrı Tarcan Kimdir?" **Millî Gazete**, 3 Mart 2021.

ŞENEL, Süleyman. **İstanbul Çevresi Alan Araştırmaları**, Cilt 2, Avrupa Kültür Başkenti Ajansı, İstanbul, 2010.

ŞENEL, Süleyman. "Halk Musikisi," **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, Cilt 15, 1997, s. 354-358.

ŞENEL, Süleyman. "Muzaffer Sarisözen," **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, Cilt 36, 2009, s. 154-156.

T.C Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi (BCA)

30.1.0.0/6.3.25 (Başbakanlık Özel Kalem Müdürlüğü).

30.18.1.2/122.25.5 (Kararlar Daire Başkanlığı).

30.18.1.2/120.64.16 (Kararlar Daire Başkanlığı).

Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Zabıt Ceridesi,

C 23, D 4, 73. Birleşim, 25 Haziran 1934.

C 11, D 568. Birleşim, 26 Mayıs 1936.

C 18, D 5, 65. Birleşim, 26 Mayıs 1937.

C 11, D 6, 53. Birleşim, 20 Mayıs 1940.

TOPRAK, Zafer. **Darwin'den Dersim'e Cumhuriyet ve Antropoloji**, Doğan Kitap, İstanbul, 2012.

TOPRAK, Zafer. **Türkiye'de Yeni Hayat: İnkılap ve Travma**, Doğan Kitap, İstanbul, 2019.

UÇMAN, Abdullah. "Ahmet Kutsi Tecer," **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, Cilt 40, 2011, s. 245-246.

ÜÇER, Müjgan. **Güldeste-i Sivas-I: Mekânlar ve İnsanlar**, Sivas Belediyesi, İstanbul, 2017.

YILMAZ, Niyazi. **Türk Halk Müziğinin Kurucu Hocası Muzaffer Sarisözen**, Ocak Yayınları, Ankara, 1996.

YÜKSELSİN, İbrahim Yavuz. "Bir 'Kültürel Aracı' Olarak Muzaffer Sarisözen ve Erken Cumhuriyet Döneminde 'Türk Halk Müziği'nin Yeniden İnşasındaki Rolü," **Yedi: Sanat, Tasarım ve Bilim Dergisi**, S. 14, 2015, s. 77-90.

23/11/2024 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/muzaffer-sarisozen-1899-1963/?pdf=3447> adresinden erişilmiştir